

ВІДОБРАЖЕННЯ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ЗА МІЖНАРОДНИМИ ТА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ

*Лавришина В.Г., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: Лукін О.В. канд. екон. наук, доцент
Харківський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

Зростання темпів інтеграції України стало поштовхом до активації механізму виявлення розбіжностей національних і міжнародних стандартів з метою полегшення функціонування українських підприємств на світовій економічній арені.

Українські підприємства мають право вести фінансову звітність не лише за національними стандартами, а й за міжнародними, які викладено державною мовою та офіційно оприлюднено на веб-сторінці центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку

Регулювання обліку доходів отриманих в процесі реалізації здійснюється на основі національного Положення стандарту бухгалтерського обліку 15 «Дохід», Положення стандарту бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти» та Міжнародного стандарту фінансової звітності 15 «Дохід від договорів із клієнтами».

Основною з відмінностей відображення доходу від реалізації за національними та міжнародними стандартами є використання різних концепцій визначення доходу від реалізації. Згідно МСФЗ це концепція зміни активів/зобов'язань (positional reporting), суть якої полягає в тому що відображення доходу суб'єктом господарювання здійснюється в момент виконання зобов'язань, щодо передавання товарно-матеріальних цінностей або виконання послуг, які виникли перед контрагентом. В свою чергу за на-

ціональними стандартами використовується абсолютно протилежну концепцію, яка називається «дохід» (performance reporting), згідно якої отримання доходу відображається в момент погашення кредиторської або виникнення дебіторської заборгованостей пов'язаних реалізацією.

Застосування концепції яка використовується в міжнародних стандартах є більш доцільною, оскільки таким чином інформація щодо отриманого прибутку підприємством в певному періоді не буде викривлена, це зумовлене тим, що фактично понесені витрати під час виготовлення продукції будуть відображені в одному періоді з доходом отриманими від їх реалізації.

Оскільки реалізація тісно пов'язана з податковим обліком, то доцільно сказати про відмінності оподаткування за міжнародними та національними стандартами, основною з яких є момент відображення в обліку податкових зобов'язань. З Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 12 «Податок на прибуток» це може бути як момент відвантаження продукції так і момент надходження коштів у банк або касу підприємства, у Податковому кодексі України ж використовують метод «першої події».

Право вибору яке надає МСБО є необхідними для українських підприємств, оскільки метод нарахування податку на додану вартість, який наданий у національному законодавстві часто призводить до некоректного відображення податкового кредиту та зобов'язань, і як наслідок пені та штрафних санкцій.

Сума доходу від реалізації згідно міжнародних та національних стандартів визначається за допомогою різних підходів. Згідно П(С)БО 15 сумою доходу є справедлива вартість активів, що отримані або підлягають отриманню [1]. В МСФЗ 15 в свою чергу дохід визнається за ціною операції, тобто величиною компенсації, право на яке

суб'єкт господарювання очікує отримати в обмін на передачу клієнтові обіцяних товарів або послуг за винятком сум, зібраних від імені третіх осіб (наприклад, деяких податків на продаж) [2].

Визначення суми доходу за ціною продажу є більш доцільним оскільки цей метод не враховує в дохід знижки, дисконти від відстрочки розрахунків та операції, здійснені від імені третіх осіб, тому отриманий результат буде більш точним.

Незважаючи на стрімкі зміни в національному законодавстві, з метою усунення невідповідностей міжнародним стандартам, досить суттєві відмінності ще залишилися. У відображенні доходу від реалізації відмінності проявляються у концепції визначення доходу, розрахунку суми доходу та методу визначення періоду в якому потрібно відобразити податкові зобов'язання. Проаналізувавши національне та міжнародне законодавство у розрізі відображення доходу від реалізації можна сказати що міжнародні стандарти є більш універсальними, які можуть бути застосовані для підприємств будь-якої галузі, також чітко визначають алгоритм визначення доходу та ціни як бази для визначення виручки за контрактом.

Перелік посилань:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 627. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.

2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15 «Дохід від договорів з клієнтами». URL: http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IFRS%2015_ukr-compressed.pdf